

Het stappenplan

Zoals gezegd zegt de Wzd dat je een stappenplan moet volgen bij inzet van onvrijwillige zorg: steeds moet je met elkaar bespreken of gedwongen zorg echt wel nodig is.

Het zoeken naar alternatieve oplossingen - oplossingen zonder dwang - is stap 1 in dit stappenplan. Als die er niet zijn, wordt de minst ingrijpende vorm van onvrijwillige zorg ingezet. Die moet ook weer zo snel mogelijk worden afgebouwd. De wet bepaalt ook dat als de onvrijwillige zorg voor langere tijd wordt gegeven, dat iemand van buiten de organisatie hierover een advies geeft. De cliënt en vertegenwoordiger worden nauw bij betrokken bij het stappenplan. U mag bijvoorbeeld bij elk overleg aanwezig zijn.

De Wzd vindt ook dat als de cliënt zelf de situatie niet meer begrijpt en geen instemming meer kan geven er bij bepaalde vormen van zorg altijd het stappenplan moet worden toegepast. Dat is het geval bij bepaalde psychofarmaca en als de cliënt wordt afgezonderd of wordt beperkt in zijn/haar bewegingsvrijheid.

Cliëntvertrouwenspersoon

Elke cliënt die valt onder de Wzd heeft recht op een cliëntvertrouwenspersoon. Die kan u bijvoorbeeld uitleg geven over uw rechten, gesprekken voorbereiden of ondersteunen als u een klacht heeft. Goed om te weten: de

cliëntvertrouwenspersoon is onafhankelijk en de informatie die u met elkaar deelt is altijd vertrouwelijk.

Contactgegevens

Voor cliënten van Careyn wonende op de Zuidhollandse eilanden:

LSR
088-2015920
a.cvpwzd@hetlsr.nl
www.hetlsr.nl

Voor de overige cliënten van Careyn:

Zorgstem
088-6781000
info@zorgstemvertrouwenspersonen.nl
www.zorgstemvertrouwenspersonen.nl

Vragen?

De Wet zorg en dwang is geen makkelijke wet. Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen, neem dan contact op met een zorgmedewerker van Careyn. De website www.dwangindezorg.nl is ontwikkeld in opdracht van het ministerie VWS. Daar vindt u veel extra informatie en brochures.

Klachten

Voor een klacht over onvrijwillige zorg kunt u terecht bij een speciale klachtencommissie: KCOZ. Meer informatie vindt u op www.kcoz.nl. U kunt eventueel onze klachtenfunctionaris advies of ondersteuning vragen. U kunt deze bereiken op klachten@careyn.nl of op 06-239 46 747.

Klachten voor de KCOZ kunt u als volgt schriftelijk indienen:

@ bestuurssecretariaat@careyn.nl

✉ **Careyn t.a.v. het Bestuurssecretariaat**
Postbus 900
3100 AX Schiedam

WET ZORG EN DWANG

INFORMATIEFOLDER VOOR CLIËNTEN,
WETTELIJK VERTEGENWOORDIGERS EN FAMILIE

rechtsbescherming voor iedereen die zorg ontvangt vanwege een psychogeriatrische aandoening of een verstandelijke beperking.

Careyn klantenservice
tel: 088 1239988

Kijk ook op www.careyn.nl

Uitgave 2021

Samen nabij

Samen nabij

In deze folder geven we uitleg over de 'Wet zorg en dwang'. Deze wet regelt de rechten van mensen met een verstandelijke beperking of een psychogeriatrische aandoening, zoals dementie, wanneer zij zorg of begeleiding ontvangen.

De kern van de wet: een cliënt krijgt zorg op vrijwillige basis, tenzij het écht niet anders kan. Onvrijwillige zorg of opname wordt zoveel mogelijk voorkomen.

Voor wie?

Geldt deze wet voor iedereen die bij Careyn in zorg is? Nee. De Wet zorg en dwang (afgekort Wzd) is speciaal voor mensen met een verstandelijke beperking of met een 'psychogeriatrische' aandoening. Bij zo'n psychogeriatrische aandoening gaat het veelal om dementie, maar het kan ook gaan om een niet-aangeboren-hersenletsel of bijvoorbeeld de ziekte van Huntington. Overigens: Careyn vindt het natuurlijk ook belangrijk dat bij andere cliënten zorg op vrijwillige basis wordt verleend.

Waar?

De wet geldt niet alleen in een zorginstelling of kleinschalige woonvorm. Ook thuis of op een dagopvang is de wet van toepassing.

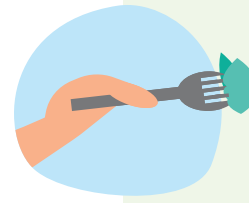
Wat regelt de Wet Zorg en dwang?

De Wet zorg en dwang is erop gericht dat alle zorg bij voorkeur wordt gegeven op vrijwillige basis. Het geven van persoonlijke aandacht en het bieden van een veilige leefomgeving vindt Careyn daarbij heel belangrijk. Mocht vanuit het oogpunt van bescherming van de cliënt onvrijwillige zorg of opname aan de orde zijn dan zorgt de Wzd ervoor dat alle besluiten heel zorgvuldig worden genomen.

De Wzd beschrijft in hoofdlijnen:

- in welke situaties sprake kan zijn van onvrijwillige zorg of opname;
- hoe een besluit tot onvrijwillige zorg genomen wordt en welke stappen dan doorlopen moeten worden;

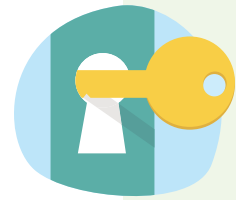
DE 9 SOORTEN ONVRIJWILLIGE ZORG IN DE WET ZORG EN DWANG

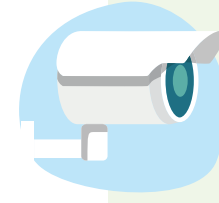
Toedienen vocht, voeding en medicatie, medische handelingen vanwege de verstandelijke beperking of dementie, of behandelingen vanwege een lichamelijke ziekte.

Beperking van bewegingsvrijheid.

Insluiten.

Uitoefenen van toezicht op betrokkene.

Onderzoek aan kleding of lichaam.

Onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op middelen die het gedrag beïnvloeden en op gevaarlijke voorwerpen.

Controle op de aanwezigheid van middelen die het gedrag beïnvloeden.

Beperking van vrijheid om het eigen leven in te richten, waardoor de cliënt iets moet doen of laten.

Beperking in het recht op het ontvangen van bezoek.

- hoe de criteria voor een onvrijwillige opname moeten worden getoetst;
- wanneer en hoe dit geëvalueerd wordt;
- wat er gedaan moet worden bij problemen of meningsverschillen over het zorgplan.

Wat is onvrijwillige zorg?

Als een cliënt zorg krijgt tegen zijn/haar wil of tegen de wil van de vertegenwoordiger dan noemen we dat onvrijwillige zorg. Zorg dus onder dwang.

Onvrijwillige zorg kan over van alles gaan. Geen medicatie willen innemen bijvoorbeeld. Of geen zin hebben in een bepaalde medische controle of douchebeurt. Maar ook als een cliënt wordt beperkt in bepaalde gewoontes kan dit een vorm van onvrijwillige zorg zijn.

In de wet staat duidelijk omschreven wat allemaal onder onvrijwillige zorg valt.

En er staat ook dat onvrijwillige zorg *alleen* mag worden gegeven als het in het belang van de cliënt is en als het echt niet op een andere manier kan.

Onvrijwillige zorg is namelijk alleen toegestaan als er sprake is van risico op gevaar, in de Wzd 'ernstig nadeel' genoemd. Ook moeten andere maatregelen onvoldoende uitkomst bieden. Bovendien moet het zo kort mogelijk duren. Wat 'ernstig nadeel' is staat duidelijk omschreven in de wet.

Careyn moet er dus alles aan gedaan hebben om een gevaarlijke situatie met vrijwillige zorg op te lossen. Onvrijwillige zorg is altijd het laatste middel.